

Załącznik nr 1 do Uchwały nr/2024

**Program Rozwoju pn.: „STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU WĄGROWIECKIEGO do 2030 roku”**

SKRÓTY UŻYWANE W DOKUMENCIE

BDL	<i>Bank Danych Lokalnych</i>
gm.	<i>gmina</i>
GUS	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>
m.	<i>miasto</i>
OSI	<i>Obszar Strategicznej Interwencji</i>
JST	<i>Jednostka Samorządu Terytorialnego</i>
KPZK	<i>Koncepcja Przestrzenna Zagospodarowania Kraju</i>
LGD	<i>Lokalna Grupa Działania</i>
KSRR	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego</i>
MŚP	<i>Mate i Średnie Przedsiębiorstwa</i>
MOF	<i>Miejski Obszar Funkcjonalny</i>
MRL	<i>Monitor Rozwoju Lokalnego</i>
NGO	<i>Organizacje Pozarządowe</i>
OP	<i>Obszar Problemowy</i>
OSI	<i>Obszary Strategicznej Interwencji</i>
OZE	<i>Odnawialne Źródła Energii</i>
PKM	<i>Poznańska Kolej Metropolitalna</i>
POF	<i>Polski Obszar Funkcjonalny</i>
POM	<i>Poznański Obszar Funkcjonalny</i>
PSR 2020	<i>Powszechny Spis Rolny 2020</i>
PZPWW	<i>Plan zagospodarowania przestrzennego woj. wielkopolskiego Wielkopolska 2020+</i>
RP	<i>Rada Powiatu</i>
SOR	<i>Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>
ZSRW	<i>Zintegrowana Strategii Rozwoju Województwa</i>
ZP	<i>Zarząd Powiatu</i>

Spis treści

Wstęp	5
1. WIZJA Powiatu Wągrowieckiego w 2030 roku.....	6
2. Diagnoza – podsumowanie i wnioski	8
2.1. Kluczowe wnioski z Raportu z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej na potrzeby opracowania Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2023 – 2030”	8
2.2. Kapitał społeczny i ludzki – obszar społeczny	9
2.3. Przestrzeń i środowisko	10
2.4. Obszar gospodarczy	12
3. ANALIZA SWOT	14
4. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO	17
4.1. Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	18
4.1.1. Opis celu strategicznego	18
4.1.2. Cele operacyjne	20
4.1.3. Kierunki działania	21
4.2. Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	23
4.2.1. Opis celu strategicznego	23
4.2.2. Cele operacyjne	23
4.2.3. Kierunki działania	24
4.3. Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.	24
4.3.1. Opis celu strategicznego	24
4.3.2. Cele operacyjne	26
4.3.3. Kierunki działania	27
5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	28
5.1. Rekomendacje wdrażania Strategii	28
5.2. Monitoring i ewaluacja	30

5.3.	Ramy finansowe i źródła finansowania	32
6.	SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	34
6.1.	Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk regionalnych	34
6.2.	Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk krajowych.....	36
7.	OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA STRATEGII	37
8.	SPISY	39

Wstęp

Szanowni Państwo, ostatnie lata to okres pozytywnych zmian zachodzących w Powiecie Wągrowieckim. Nasz powiat rozwija się i pięknieje, co jest efektem ciężkiej pracy wielu ludzi.

Stworzony przez nas Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” stanowi podwaliny do dalszego działania. Opracowany został z myślą o koordynacji i realizacji działań rozwojowych przez instytucje powiatowe.

Myślimy perspektywicznie, planujemy cele i chcemy kreować przyszłość wychodząc poza ramy istniejących ograniczeń. Tworząc ten dokument, wskazujący kierunki naszego rozwoju, opieraliśmy się przede wszystkim na mieszkańcach i wspólnych wartościach oraz na szeroko zakrojonych konsultacjach.

W diagnozie przeanalizowaliśmy zjawiska i trendy ogólnorozwojowe, które w największym stopniu determinować będą politykę rozwoju nie tylko samorządu powiatowego, ale również samorządów gminnych, wojewódzkiego, instytucji szczebla centralnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Program rozwoju np.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” określa rolę instytucji powiatowych i wskazuje przede wszystkim na potencjał kreowania rozwiązań rozwojowych, dla których Powiat Wągrowiecki może być realizatorem o wysokich kompetencjach. Dotyczy to w szczególności kwestii administracji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, edukacji poziomu ponadpodstawowego oraz komunikacji. Bazując na posiadanych zasobach i potencjałach, ale też naszych aspiracjach, stworzyliśmy Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”. Ponadto powiat wypełnia istotną lukę w koordynacji i moderacji procesów rozwojowych, które wykraczają poza granice administracyjne jednej gminy, a dla których ważna jest koordynacja z poziomu lokalnego. Ta rola wynika z dobrej wiedzy i znajomości uwarunkowań lokalnych, specyficznych dla rozwoju przestrzeni powiatu wągrowieckiego.

Bazując na posiadanych zasobach i potencjałach, ale też naszych aspiracjach, wytyczyliśmy ambitne cele, zdefiniowaliśmy wyzwania, które będziemy realizować.

Na potrzeby niniejszego opracowania używając słowa Strategia lub Strategia powiatu wągrowieckiego mamy na myśli Program rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”.

1. WIZJA Powiatu Wągrowieckiego w 2030 roku

Opracowanie wizji powiatu wągrowieckiego odbyło się w trakcie prac warsztatowych z przedstawicielami instytucji powiatowych¹ w okresie od marca do listopada 2022 roku. Podczas warsztatów uczestnicy przedstawili swoje propozycje przyszłego obrazu powiatu, wskazując m.in. na rolę struktur instytucjonalnych powiatu. W wyniku pracy warsztatowej oraz dyskusji na forum zdefiniowano przyszły, pożądany obraz powiatu.

Jak wyobrażamy sobie powiat wągrowiecki w 2030 roku?

W 2030 roku powiat wągrowiecki będzie:

wzorem naśladowanym przez podobne powiaty w Polsce w zakresie zapewniania **wysokiej jakości życia** poprzez **integrację** procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oparty na **otwartej współpracy**.

Powyższa Wizja rozumiana jest w sposób następujący:

Wysoka jakość życia – zamożność powiatu musi przekładać się na jak najlepsze warunki życia, gdyż umożliwią one mieszkańcom realnie wiązać swoją przyszłość z powiatem wągrowieckim. Wysoka jakość życia powinna być cechą powiatu, oferowaną wszystkim jej mieszkańcom w zakresie:

- ✓ kompleksowej opieki zdrowotnej poprzez rozwiniętą infrastrukturę opieki zdrowotnej oraz kształcenie kadry medycznej,
- ✓ prowadzenie zrównoważonej polityki w zakresie opieki społecznej,

¹13 marca 2022 roku spotkanie Zespołu ds. przygotowania Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 oraz warsztat w dniu 27.05.2022 r.

- ✓ moderowania współpracy przedsiębiorców z instytucjami odpowiedzialnymi za edukację w celu monitorowania różnych zjawisk i sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz wspieranie edukacji dla osób w każdym wieku,
- ✓ dostępności do rynku pracy poprzez usprawnienie komunikacji do dużych ośrodków miejskich,
- ✓ stworzenie oferty dla osób po 65 roku życia, dzięki której ich rosnąca liczebnie grupa uzyska szansę na spełnioną i aktywną kontynuację życia.

Integracja procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych – powiat wągrowiecki w 2030 roku będzie jeszcze atrakcyjniejszym miejscem do zamieszkania, ponieważ działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych i gospodarczych oraz wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców i przedsiębiorców, a także turystów, będą systemowo wykorzystywały silne strony i potencjały lokalne, w tym środowiskowe.

Otwarta współpraca – współpraca na rzecz realizacji wizji i poszczególnych celów strategicznych będzie wielowymiarowa i wielopodmiotowa. Realizacja strategii będzie miała charakter włączający wszystkie aktywne organizacje i instytucje, a także pojedynczych mieszkańców i przedsiębiorców tworząc wyjątkowy klimat współpracy oparty na zaufaniu i poszanowaniu różnic w poglądach.

2. Diagnoza – podsumowanie i wnioski²

2.1. Kluczowe wnioski z Raportu z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej na potrzeby opracowania Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2023 – 2030”³

Prezentowane poniżej wnioski zostały ułożone w układzie trzech obszarów, w ramach których wyróżniono cele strategiczne. Wnioski powstały w oparciu o kluczowy dla powiatu wągrowieckiego dokument jakim jest „Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu wągrowieckiego” i uzupełnione o treści poruszane na warsztatach strategicznych.

Ogólny wskaźnik rozwoju wszystkich gmin powiatu jest bardzo niski gdyż kształtuje się na poziomie zera. Na takim samym poziomie są pozostałe dwa wymiary: gospodarczy i społeczny. Natomiast źle wygląda wymiar środowiskowy. Wyraźnie daje się zauważyć, że jedna gmina Wapno wyróżnia się „in minus” nie tylko na tle podobnych obszarów w całej Polsce, ale także na tle samego powiatu. **Powiat cechuje w całym okresie badawczym (2016-2020) – ujemny wskaźnik rozwoju. Dynamika wzrostu w roku 2020 wykazuje tendencję spadkową, co oznacza, że sytuacja rozwojowa powiatu się pogorszyła.**

² Zgodnie z zapisami ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju w strategii zamieszcza się tylko wnioski z diagnozy, która jest odrębnym dokumentem lub odrębnym zbiorem opracowań.

³Art. 32. 1. Zarząd powiatu wykonuje uchwały rady powiatu i zadania powiatu określone przepisami prawa. 2. Do zadań zarządu powiatu należy w szczególności:

1) przygotowywanie projektów uchwał rady; 2) wykonywanie uchwał rady;
2a) opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Niniejsza Strategia jest tożsama z programem rozwoju, o którym mowa w Art. 32.2.

2.2. Kapitał społeczny i ludzki – obszar społeczny

W ramach analizy obszaru społecznego diagnoza podejmowała następujące zagadnienia⁴:

- ✓ procesy demograficzne (struktura wiekowa mieszkańców, ruch naturalny i przyrost naturalny oraz migracje)
- ✓ aktywność społeczna mieszkańców
- ✓ opieka zdrowotna
- ✓ bezpieczeństwo

Diagnoza pozwala sformułować następujące wnioski:

Wniosek 1. Powiat wągrowiecki charakteryzuje się od 2011 roku stałą liczbą ludności na poziomie ponad 70.000 mieszkańców z minimalnym spadkiem w roku 2021 (70096) w porównaniu z rokiem 2020 (70233) oraz ujemnym przyrostem naturalnym (dynamika na poziomie -131,89; zmniejsza się liczba kobiet w wieku prokreacyjnym). Negatywnym procesem jest natomiast odpływ ludzi młodych, najczęściej w celach edukacyjnych i zawodowych (w wieku 15 – 39).

Zgodnie z prognozami GUS tendencja taka (spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym) będzie się utrzymywać do 2030 r. (do tego czasu liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 0-14 lat spadnie o 12,7%, w wieku 15-64 lata o 4,62%, a w wieku powyżej 65 lat wzrośnie o 30,73%; w wieku 80+ wzrośnie o 45,26%). Prognozowana tendencja spadkowa liczby ludności powiatu wągrowieckiego w 2050 roku ma wynosić 66,4 tys.

Wniosek 2. Proces starzenia się społeczeństwa powiatu wągrowieckiego jest znaczący, gdyż przybywa ludności w wieku poprodukcyjnym. Dynamika wzrostu mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym jest ujemna.

⁴W procesie diagnostycznym wszystkich obszarów w tym obszarze społecznego i ludzkiego wykorzystane zostały następujące dane statystyczne pochodzące z zasobów: Banku Danych Lokalnych GUS za lata 2009-2020; Badania społeczne w formie on-line dotyczące: a) opinii mieszkańców; b) opinii lokalnych liderów; c) opinii i planów życiowych uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych; Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL) Związku Miast Polskich. Stan na 23.09.2022r. dostępne pod adresem: <https://analizy.monitorrozwoju.pl> oraz <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl>.

Wymaga to ukierunkowania polityki rozwoju na potrzeby osób w wieku senioralnym.

Wniosek 3. W powiecie wągrowieckim zarejestrowanych jest relatywnie dużo organizacji pozarządowych działających w różnych obszarach aktywności, które są ważnym partnerem powiatu wągrowieckiego w realizacji jego zadań statutowych, jednakże borykają się one z własnymi problemami instytucjonalnymi, niekiedy brakiem środków na bieżące funkcjonowanie czy szkolenia. Powiat wągrowiecki wspiera organizacje pozarządowe m.in. zlecając realizację zadań. Wszelkie działania podejmowane w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi regulowane są corocznie w programie współpracy Powiatu Wągrowieckiego z organizacjami pozarządowymi. Organizacje pozarządowe zgodnie z zasadą partnerstwa biorą udział we współtworzeniu rocznego programu współpracy.

Wniosek 4. Opieka zdrowotna w powiecie wągrowieckim oceniana jest jako zła/niewystarczająca dotyczy to zarówno podstawowej opieki zdrowotnej jak i usług specjalistycznych. Lepsza dostępność do podstawowych usług opieki zdrowotnej jest kluczowa zwłaszcza z uwagi na starzejące się społeczeństwo oraz zwiększone zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną wśród dzieci i młodzieży.

Wniosek 5. W latach 2012-2019 zgony na terenie powiatu wągrowieckiego powodowane były przede wszystkim przez choroby układu krążenia (40 %) i nowotwory (23%) oraz układ oddechowy (15%) – co może mieć związek z niewystarczającą dostępnością do specjalistycznych usług zdrowotnych (w szczególności właściwej diagnostyki).

2.3. Przestrzeń i środowisko

W ramach analizy obszaru przestrzenno-środowiskowego diagnoza podejmowała następujące zagadnienia:

- ✓ rola powiatu wągrowieckiego w jego strukturze przestrzennej
- ✓ infrastruktura komunikacyjna w tym drogowa
- ✓ wiodące funkcje powiatu

Diagnoza pozwala sformułować następujące wnioski:

Wniosek 6. Pod względem powierzchni, największą gminą powiatu wągrowieckiego jest gmina Wągrowiec, która wynosi 347,8 km². Natomiast pod względem liczby ludności, najwięcej osób zamieszkuje miasto Wągrowiec (w 2020 roku wg danych GUS - 25 607 osób). Najmniejszą liczbę mieszkańców posiada gmina wiejska Wapno

(2 987 osób). Ogólna liczba mieszkańców powiatu wągrowieckiego wynosi 70 216, a gęstość zaludnienia- 67 osób/km².

Wniosek 7. Powiat wągrowiecki zapewnia swoim mieszkańcom realizację **podstawowych usług** w mieście Wągrowcu (opieka zdrowotna, edukacja). Im bardziej zaawansowana usługa, tym rzadziej jest ona świadczona na terenie gminy (np. edukacja ponadpodstawowa, usługi prawne). Usługi, które nie są zaspokajane w danej gminie są możliwe do realizacji w mieście Wągrowcu lub najbliższych ośrodkach miejskich jakimi są Poznań, Bydgoszcz i Piła. Podobszary tzw. *peryferii wewnętrznych* są położone na obrzeżach aktualnych granic województw. Najbardziej prawdopodobnym czynnikiem ich kryzysu jest **zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna)** do miast, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie.

Wniosek 8. W powiecie wągrowieckim rozwijana jest infrastruktura dla pieszych i rowerzystów, jednak wciąż jest ona niewystarczająca dla potrzeb mieszkańców. Jej rozwój jest także istotny w kontekście generowania potencjału turystycznego (lasy, jeziora). Zarówno jakość dróg jak i dostępność transportowa zostały ocenione przez mieszkańców jako bardzo złe i złe.

Wniosek 9. Dużym atutem powiatu wągrowieckiego jest przyjazne środowisko, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów. Powiat wągrowiecki można określić mianem „zielonych płuc Wielkopolski”. Lasy zajmują 19.813 ha, co stanowi 19.04% całej powierzchni powiatu.

Wniosek 10. Powiat wągrowiecki posiada duże doświadczenie z zakresu współpracy samorządów w ramach Stowarzyszenia Jednostek Samorządu Terytorialnego „**Komunikacja**”, jest również członkiem **Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM)**. Ponadto współpracuje również z **Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka 7 RYB**. Powiat Wągrowiecki jest również członkiem Wielkopolskiego Związku Transportowego w Poznaniu.

Powiat wągrowiecki współpracuje także w dziedzinie podniesienia standardu życia na obszarach wiejskich: **Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Dolina Wełny”** Obecny skład Grupy stanowią: gmina Damasławek, miasto i gmina Gołańcz, gmina Kiszkowo, miasto i gmina Margonin, gmina Mieścisko, miasto i gmina Rogoźno, miasto i gmina Skoki, gmina Wapno, gmina Wągrowiec.

Wniosek 11. Utrudnienia w przemieszczaniu się mieszkańców powoduje także brak rozwiniętej komunikacji zbiorowej, zwłaszcza w zakresie połączeń z takimi miastami jak Gniezno, Piła, Bydgoszcz, Poznań, w których jest lepszy dostęp do rynku pracy.

Wniosek 12. Jakość środowiska przyrodniczego na terenie powiatu wągrowieckiego obniżana jest głównie przez funkcjonujący tam przemysł, transport i indywidualne działania mieszkańców. Poprawa świadomości ekologicznej pomoże zwiększyć konkurencyjność osadniczą i turystyczną powiatu.

2.4. Obszar gospodarczy

W ramach analizy obszaru gospodarczego diagnoza podejmowała następujące zagadnienia:

- ✓ edukacja (zawodowa)
- ✓ rynek pracy - konkurencyjność lokalnej gospodarki
- ✓ rolnictwo jako dział gospodarki powiatu wągrowieckiego

Wniosek 13. Potencjał usług edukacyjnych w powiecie wągrowieckim w większości zlokalizowany jest w mieście Wągrowcu z wyjątkiem: Zespołu Szkół im. Karola Libelta w Gołańczy; Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej w Gołańczy; Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Antoniewie. Rośnie liczba nauczycieli dyplomowanych, co świadczy o wyższych kwalifikacjach tej grupy oraz o rosnących kosztach ich pracy. Niestety wyniki nauczania są niezadawalające, a oferta edukacyjna jest nisko oceniana przez młodzież.

Wniosek 14. W ostatnich 3 latach liczba absolwentów w powiecie wągrowieckim wzrastała przy spadkowej tendencji zdawalności. Po ukończeniu szkoły średniej młodzież chce się uczyć i pracować, a swoją wiedzę chcą pogłębiać w zakresie nauki języków obcych oraz praktycznych umiejętności związanych z zawodem. Niestety nie zawsze wybiera kierunki zgodne z zapotrzebowaniem lokalnych przedsiębiorców. Duży deficyt pracowników w powiecie wągrowieckim wykazują takie zawody jak:

- ✓ cieśle i stolarze budowlani,
- ✓ murarze i tynkarze,
- ✓ robotnicy budowlani,
- ✓ kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- ✓ operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych,
- ✓ pielęgniarki, położne i lekarze.

Wniosek 15. Różnica liczby osób wchodzących i schodzących z lokalnego rynku pracy w ostatnich 15 latach w powiecie wągrowieckim jest ujemna. Natomiast odsetek ludności mobilnej zawodowo (25-44 lata) wykazuje tendencje wzrostową,

co świadczy o tym, że wielu mieszkańców powiatu dojeżdża do Poznania, Bydgoszczy i Piły.

Wniosek 16. Powiat wągrowiecki nie stanowi atrakcyjnego rynku pracy dla mieszkańców. Jednocześnie mieszkańcy (zwłaszcza młodzi) poszukują możliwości rozwoju zawodowego poza terenem powiatu. Migracje młodych osób powodowane są także celami edukacyjnymi. Zatem już na poziomie edukacji ponadpodstawowej młodzież przyzwyczaja się do myślenia o swojej przyszłości realizowanej poza miejscem zamieszkania.

Wniosek 17. Wiodąca funkcja rolnicza powiatu wągrowieckiego wynika z dobrej jakości ziem. W strukturze zasiewów dominuje pszenica, żyto, jęczmień, rzepak i kukurydza. Mniejsze znaczenie ma uprawa ziemniaków i buraków cukrowych. W hodowli zwierząt dominuje chów trzody chlewnej i bydła. Produkcja uprawowo-hodowlana ma tendencję do intensyfikacji. Z badań wynika, że młodzież nie jest zainteresowana pracą w rolnictwie.

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT dla powiatu wągrowieckiego została przygotowana w oparciu o proces diagnostyczny. Czynniki w analizie zostały ujęte w sposób tradycyjny, to znaczy mocne i słabe strony stanowią wewnętrzne cechy powiatu, zaś szanse i zagrożenia to czynniki płynące z jego otoczenia (Tabela 1).

Tabela 1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Rozwinięty system pomocy społecznej, w tym rozwijający się system rodzinnej pieczy zastępczej, doświadczona kadra pomocy zastępczej	Brak pracy w powiecie przyczynia się do migracji młodych ludzi do większych miast oraz za granicę
Około 20 organizacji pozarządowych wykazujących aktywność i zaangażowanie w działaniu	Zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym, przy niekorzystnym trendzie długoterminowym, co wpłynie będzie na konkurencyjność gospodarki na terenie powiatu. Zmniejszanie potencjału reprodukcyjnego powiatu, co w perspektywie wieloletniej wpłynie będzie na spadek liczby mieszkańców w powiecie
Sprawność instytucjonalna - doświadczenie w zakresie współpracy samorządów	Brak rozwiniętej komunikacji zbiorowej wewnątrz i na zewnątrz powiatu wągrowieckiego
Walory przyrodnicze- tereny zielone (lasy, jeziora - duży potencjał powiatu) Uwarunkowania przyrodnicze sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej	Dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług społecznych Rosnąca liczba starzejących się mieszkańców potrzebujących opieki skłania do tworzenia dla nich szerszej oferty w przyszłości
Potencjał gospodarczy i przedsiębiorczość lokalna	Niski poziom edukacyjny w szkołach Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regionu, wpływający na odpływ migracyjny, w szczególności osób młodych, podążających za edukacją, pracą, ofertą mieszkaniową, wyższymi zarobkami
Silnie rozwinięta funkcja rolnicza, bazująca na wysokim potencjale przyrodniczych zasobów glebowych (rolnicza przestrzeń produkcyjna), w tym rozwój nowych branż rolnictwa, np. z zakresu ekologicznego Wiodąca funkcja rolnicza powiatu wągrowieckiego wynikająca w dużej mierze z dobrej jakości ziem (II i III klasy bonitacyjnej) oraz średnich (IV)	Niski poziom rozwoju oraz atrakcyjność zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej Brak oferty spędzania "wolnego czasu" lub jest ona niewystarczająca i mało atrakcyjna
Względnie korzystna sytuacja z zakresu bezpieczeństwa publicznego w powiecie wągrowieckim na tle kraju i województw	Brak oferty turystycznej dla osób przyjeżdżających z zewnątrz do powiatu wągrowieckiego oraz oferty promującej powiat wągrowiecki
	Umiarkowany, niższy na tle regionu wzrost aktywności gospodarczej na terenie powiatu oraz umiarkowane na tle regionu i kraju wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności, w której ciągle znaczną rolę odgrywa rolnictwo Oferta miejsc pracy i poziom wynagrodzeń

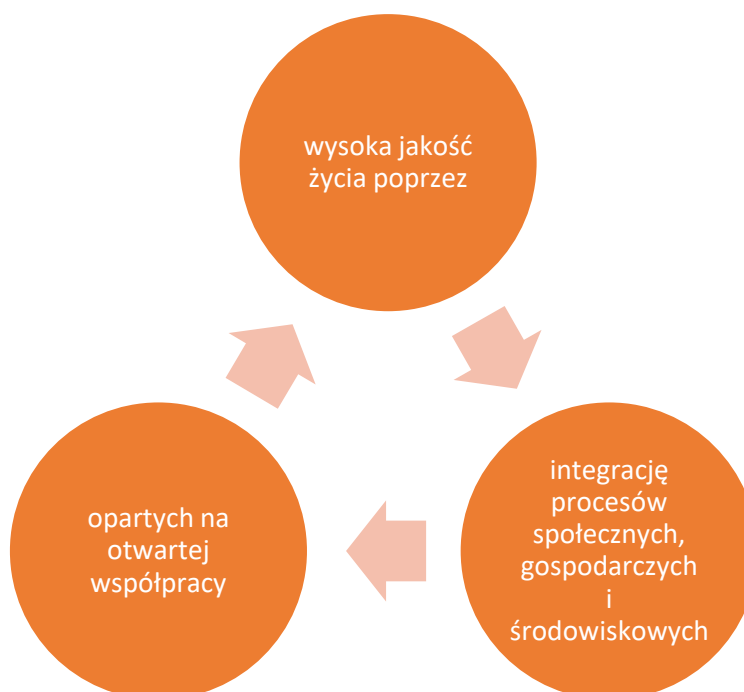
Szanse	Zagrożenia
Poprawa dostępności komunikacyjnej	Brak dostępności komunikacyjnej do dużych aglomeracji miejskich: Poznań, Piła, Gniezno, Bydgoszcz
Synergiczna współpraca władz woj. wielkopolskiego i woj. kujawsko-pomorskiego	Peryferyjne położenie powiatu wągrowieckiego na styku dwóch województw
Znaczenie położenia w skali ponadlokalnej	Ponadlokalna infrastruktura drogowa
Trend turystyki zrównoważonej - rozwój turystyki, który sprzyjać będzie konkurencyjności na terenie powiatu wągrowieckiego	Krajowa polityka przestrzenna
Wzrost popytu na usługi i produkty czasu wolnego	Uzależnienie od funduszy zewnętrznych
Rosnący poziom konkurencyjności gospodarki, w tym wynagrodzeń w skali kraju oraz w powiecie wągrowieckim, kształtujący potencjał nabywcy mieszkańców i wpływający na wzrost dochodów samorządów	Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regionu, wpływający na odpływ migracyjny, w szczególności osób młodych, podążających za edukacją, pracą, ofertą mieszkaniową, wyższymi zarobkami
Napływ migrantów do Polski, których wspierać będzie konkurencyjność rynku pracy	Duże oczekiwania ludności odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będzie decyzje dot. zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności dotyczące osób młodych
Rosnąca liczba starzejących się mieszkańców potrzebujących opieki stanowi szansę do tworzenia dla nich większej oferty w przyszłości	
Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne w przestrzeni kraju oraz województwa dla rozwoju i funkcjonowania działalności gospodarczych, zarówno w sektorze przemysłowym, jak też usługowym (m.in. turystyką), wzmacniane przez postępującą integrację przestrzenną kraju (rozwój dróg i kolei)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie prac warsztatowo - diagnostycznych przy udziale eksperta zewnętrznego z Zespołem ds. opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030.

4. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO

Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego odnoszą się bezpośrednio do **wizji** opartej na 3 filarach i wartościach (szczegółowo opisanych w p. 1 przedstawionych na poniższym rysunku nr 1).

Rysunek 1. Wizja powiatu wągrowieckiego

Wywodzą się z przyjętego podziału na trzy obszary: społeczny, środowiskowo-przestrzenny i gospodarczy. Zostały wypracowane w trakcie warsztatu strategicznego w dniu 13 kwietnia 2022 roku. Charakteryzują się współzależnością – każdy z celów strategicznych w jakimś stopniu zależy od realizacji innych celów, a jednocześnie wpływa na ich osiągnięcie.

Rysunek 2. Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego

Obszar społeczny	Obszar środowiskowo-przestrzenny	Obszar gospodarczy
Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

Źródło: opracowania własne

W ramach każdego celu strategicznego wyróżniono (także w pracach warsztatowych) cele operacyjne i kierunki działań. Cele operacyjne uszczegółwiają konkretne cele strategiczne i są również współzależne. Z kolei uszczegółwieniem celów operacyjnych są kierunki działań, których realizacja może przyczynić się do więcej niż jednego celu operacyjnego. Najsilniejsze związki danego kierunku działań występują w ramach celów operacyjnych jednego celu strategicznego.

4.1. Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim

4.1.1. Opis celu strategicznego

Prawidłowe funkcjonowanie społeczności lokalnej wymaga zapewnienia odpowiednich warunków, które pozwolą z jednej strony zaspokoić te podstawowe potrzeby do życia jakimi są zdrowie, praca, edukacja, a także potrzeb związanych z budowaniem relacji i więzi społecznych. Działania powiatu wągrowieckiego w zakresie budowania mocnego kapitału społecznego i ludzkiego powinny być skoncentrowane na trzech obszarach:

- promocji zdrowia, profilaktyce i ochronie zdrowotnej
- zrównoważonej polityce społecznej oraz
- kompetencjach zawodowych, osobistych i społecznych mieszkańców

Dzięki rozwojowi higieny i medycyny żyjemy coraz dłużej, stąd wzrost liczby pacjentów korzystających ze świadczeń, ale nieodprowadzających świadczeń.

W 2035 r. prawie co czwarty Polak będzie miał ponad 65 lat, a w powiecie wągrowieckim do 2030 roku liczba osób powyżej 65 r.ż. wzrośnie o 30,73%. Dlatego też zjawisko **starzenia się społeczeństwa** jest nieuniknione a co za tym idzie zmieniające się potrzeby osób w najstarszej grupie wiekowej. W tym zakresie istotne jest zapewnienie najstarszym mieszkańcom gminy dostępu **do badań profilaktycznych** i do odpowiedniej **opieki zdrowotnej**.

Zmiana stylu życia sprzyja późniejszemu macierzyństwu, wpływając na zmniejszenie liczby urodzeń. **Spadek dzietności** oznacza w efekcie mniej personelu medycznego, obniżenie składek do systemu ochrony zdrowia, konieczność dostosowania specjalizacji zatrudnionego personelu do aktualnych i nasilających się zmian demograficznych.

Służba zdrowia w powiecie wągrowieckim wymaga doposażenia w sprzęt jednakże należy to robić w sposób kontrolowany. Malejąca liczba urodzeń sprawia, że problem spadku wpływów będzie się pogłębiał, co jest bardzo istotne z punktu widzenia planowania rozwoju powiatu. Dlatego też należy planować zakupy i inwestycje, a także potrzeby kadrowe w sposób efektywny i kontrolowany. Dotyczy to każdej sfery aktywności szpitala powiatowego w Wągrowcu.

Ponadto wirus Covid-19, od 2020 roku wymusił konieczność zabezpieczenia pewnych potrzeb mieszkańców w przyszłości. Dlatego też dostrzega się potrzebę organizacji **pomocy psychologicznej** dla mieszkańców powiatu w różnym wieku. Drugą grupą wymagającą wsparcia są dzieci i młodzież, którzy muszą odnaleźć się w tej zmienionej po pandemii rzeczywistości.

Zagadnienia polityki społecznej w perspektywie 2030 roku zdominowane będą przez zjawiska będące pochodną starzejącego się społeczeństwa. Na zjawiska starzenia się społeczeństwa nakłada się depopulacja wybranych przestrzeni, związana z długotrwałym, ujemnym saldem migracji. Oznacza to istotne wyzwanie dla polityki społecznej, związane z zapewnieniem opieki nad starszymi osobami. Powiat Wągrowiecki dążyć będzie do poprawy warunków pobytu osób starszych oraz form aktywizacji np. w Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze. Istotnym wyzwaniem dla systemu pomocy społecznej będzie dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami.

Kolejnym zagadnieniem ważnym dla polityki społecznej powiatu jest deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej, rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, ustanowienie nowych rodzinnych domów dziecka. Ważną rolę w realizacji polityki społecznej powiatu pełnią gminne ośrodki oraz organizacje pozarządowe. Powiat Wągrowiecki wspierać będzie działalność organizacji społecznych, traktując je jako ważnych partnerów rozwoju lokalnego, w tym w obszarze polityki społecznej. Ważnym partnerem polityki społecznej będą także instytucje kultury oraz sportu

i rekreacji, które wspierać będą m. in. aktywność społeczną. Sprawny i funkcjonalny system pomocy społecznej wspierać będzie aktywność osób na rynku pracy, a więc pośrednio wspierać będzie konkurencyjność gospodarki.

W odniesieniu do rynku pracy, podobnie jak w przypadku ochrony zdrowia, pandemia koronawirusa ukazała potrzebę dostosowania działań powiatu do wymagań zawodowych. W wyniku pandemii oraz innych uwarunkowań makroekonomicznych (wojna na Ukrainie), część mieszkańców straciła pracę lub potrzebowała w szybkim tempie nabyć nowe umiejętności. Wyzwaniem dla wielu mieszkańców była konieczność przeniesienia swojej aktywności do świata wirtualnego, zarówno w sferze prywatnej (kontakty z rodziną, załatwianie spraw urzędowych), jak i zawodowej (praca zdalna). Dlatego istotne jest zapewnienie możliwości **podnoszenia kompetencji zawodowych i społecznych** przez mieszkańców.

W zakresie kompetencji mieszczą się między innymi: znajomość języków obcych, umiejętność obsługi komputera i korzystania z Internetu, także umiejętności komunikacyjne, asertywność, radzenie sobie ze stresem, empatia. Wsparcie mieszkańców w tym zakresie umocni ich pozycję na rynku pracy i pozwoli na lepsze radzenie sobie w pandemii czy w przypadku pojawienia się kolejnych kryzysów (przykład wojna na Ukrainie).

W związku z powyższym edukacja w powiecie wągrowieckim powinna być ukierunkowana pod zapotrzebowanie lokalnego i regionalnego rynku pracy a także w aspekcie samego województwa wielkopolskiego. **Dobrze rozwinięty i funkcjonujący, poddawany modernizacji system kształcenia ponadpodstawowego, w tym kształcenia zawodowego (w szczególności w zawodach medycznych) w powiecie wągrowieckim jest niewątpliwie jednym z najważniejszych wyzwań⁵.**

4.1.2. Cele operacyjne

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 1. przewiduje się realizację czterech celów operacyjnych:

⁵Prognozę zapotrzebowania pracowników na rok 2022⁵ przedstawia rozdział 2. Diagnoza, wniosek nr 14.

Cel operacyjny 1.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców;

Cel operacyjny 1.2. Rozwój nowoczesnego systemu promocji zdrowia, profilaktyki i ochrony zdrowotnej;

Cel operacyjny 1.3. Prowadzenie zrównoważonej polityki społecznej;

Cel operacyjny 1.4 Budowa zintegrowanego systemu wyspecjalizowanych usług publicznych oraz rozwój instytucjonalny.

4.1.3. Kierunki działania

Wyróżnione cztery cele operacyjne będą realizowane przez łącznie dwanaście kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 2).

Tabela 2. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 1

Kierunki działania	Cele operacyjne			
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.
A. Wspieranie i promocja profilaktyki zdrowotnej mieszkańców, podnoszenie zdrowotnej świadomości mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia				
B. Dostosowanie i wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej w celu organizacji zajęć pozalekcyjnych, także dla osób dorosłych wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego; promocja i rozwój kształcenia pozaszkolnego				
C. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców				
D. Zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń kształtujących i rozwijających kompetencje mieszkańców; wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego				
E. Wzmacnianie więzi społecznych poprzez aktywność kulturową; rozwój polityki senioralnej				
F. Odbudowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych				
G. Wspieranie inicjatyw społecznych i rozwój organizacji pozarządowych				
H. Podnoszenie jakości usług społecznych w tym min. rozwój pieczy zastępczej; rozwój usług interwencji kryzysowej oraz rozwój mieszkań chronionych; rozwój środowiskowych form wsparcia				
I. Podnoszenie efektywności nauczania w szkołach w tym wspieranie i rozwój nowych zawodów na rynku pracy rozwijających rynek oraz potencjał edukacyjny mieszkańców				
J. Wspieranie działalności służb i podmiotów działających na rzecz mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, m.in. poprzez zakup i wymianę niezbędnego sprzętu i wyposażenia ratowniczego				
K. Poprawa dostępności do specjalistów w tym również wsparcie i pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych				
L. Tworzenie/wdrażanie programów w ramach wczesnej sygnalizacji zagrożeń i mechanizmów w obszarze grupy wysokiego ryzyka socjalnego				

4.2. Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego

4.2.1. Opis celu strategicznego

Cechą charakterystyczną powiatu wągrowieckiego są zasoby i walory przyrodnicze. Powiat charakteryzuje się zróżnicowanym pokryciem terenu oraz występowaniem form polodowcowych.

Przez powiat wągrowiecki przepływają cztery rzeki: Wełna, Nielba, Struga Gołaniecka i Mała Wełna. W centrum Wągrowca podziwiać można unikatowe zjawisko hydrologiczne – skrzyżowanie dróg wodnych rzek Wełny i Nielby. Rzeki krzyżują się pod kątem prostym, a ich wartki nurt sprawia, że wody tylko w niewielkim stopniu mieszają się ze sobą. Nie jest to jednak zjawisko naturalne.

Dolina Wełny wraz z jeziorami Rynny Gołaniecko-Wągrowieckiej, przez którą przepływa Struga Gołaniecka – wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu o pow. 22.640 ha. Chroni on malowniczy krajobraz dolin rzecznych, rynien i jezior polodowcowych, a także meandrów i przełomów rzek. Jego granice kształtuje bieg rzeki Wełny i Strugi Gołanieckiej.

Dużym atutem powiatu wągrowieckiego jest przyjazne środowisko, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów.

Przemiany społeczne, gospodarcze i intensywne wykorzystanie środowiska przyrodniczego przez człowieka wymuszają podjęcie działań w duchu rozwoju zrównoważonego. Kluczowe jest zatem podnoszenie świadomości ekologicznej wszystkich mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, a także adaptacja do zmian klimatu.

4.2.2. Cele operacyjne

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 2. przewiduje się realizację dwóch celów operacyjnych:

Cel operacyjny 2.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej;

Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu.

4.2.3. Kierunki działania

Wyróżnione dwa cele operacyjne będą realizowane przez łącznie dziewięć kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 3)

Tabela 3. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 2

Kierunki działania	Cele operacyjne	
	2.1.	2.2.
A. Organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska		
B. Upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych		
C. Upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych		
D. Podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych		
E. Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła		
F. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej		
G. Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy		
H. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego		
I. Realizacja programu usuwania azbestu		

Źródło: opracowanie własne

4.3. Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

4.3.1. Opis celu strategicznego

Zagadnienia rozwoju gospodarczego należą do zagadnień przekrojowych, powiązanych bardzo silnie z wymiarem społecznym, środowiskowym i przestrzennym. Decydują o potencjalnej konkurencyjności przestrzeni powiatu jako miejsca do życia, w tym stanowią podstawę konkurencyjności o zasoby kapitału ludzkiego, w tym młodych osób. Powiat wągrowiecki powinien wносить istotny wkład w rozwój przedsiębiorczości oraz budowanie partnerstwa na rzecz aktywności mieszkańców.

Jako struktura ponadlokalna posiada kompetencje do wspierania i moderowania rozwoju gospodarczego.

W dalszym ciągu rolą powiatu będzie współpraca z gminami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz prowadzenia działań promujących pod kątem przyciągania i rozwijania nowych inwestycji. Ponadto będzie wspierać i promować przedsiębiorców już działających na terenie powiatu. Proponowanym polem działań będzie promocja przedsiębiorczości, realizowana m. in. w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wągrowiecki.

Ważną potrzebą człowieka jest możliwość spędzania **czasu wolnego** i osiągnięcia z tego określonych korzyści zdrowotnych, psychicznych czy społecznych. Tak jak mieszkańcy powiatu są różnorodni, tak oferta spędzania czasu wolnego na terenie powiatu powinna być dostosowana do tej różnorodności, dlatego istotne jest zapewnienie miejsc **rekreacji czynnej i biernej** dla osób w różnym wieku.

W związku z powyższym oraz ze względu na posiadane przez powiat zasoby przyrodnicze, miejsca spędzania czasu wolnego powinny być organizowane zarówno z wykorzystaniem istniejących jak i nowych zabudowań (nowe kluby mieszkańców, sale społeczne), adaptowanych i odnawianych przestrzeni publicznych, jak i walorów przyrodniczych (lasy, tereny niezagospodarowane). Dodatkowo, planując nowe formy spędzania czasu wolnego, warto zwrócić uwagę na możliwość uruchomienia w tym celu istniejącej edukacji.

Rozwój powiatu w sferze czasu wolnego i turystyki może być wzmocniony poprzez wyróżniające się i wyjątkowe produkty lokalne, ekologiczne lub regionalne. Mogą one wносить wkład w rozwój ekonomiczny m. in. obszarów wiejskich oraz wzmocniać lokalne powiązania kooperacji gospodarczej. Powiat będzie integrował działania, wspierając przedsiębiorców poprzez promocję produktów lokalnych. Powiat dążyć będzie do ściślejszej współpracy przy promocji pomiędzy poszczególnymi samorządami. Spowoduje to zintensyfikowanie działań i środków promocyjnych.

Prawidłowe funkcjonowanie powiatu wągrowieckiego i jego mieszkańców uzależnione jest w znaczącej mierze od kapitału infrastrukturalnego powiatu. Kapitał ten obejmuje zarówno infrastrukturę **drogową** (drogi, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe), infrastrukturę **komunikacyjną** (transport publiczny), **techniczną** (w tym komunalną). Wiele obecnych problemów powiatu ma podłoże infrastrukturalne, a realizacja pozostałych celów strategicznych bez odpowiedniej infrastruktury nie będzie możliwa.

Dostępność komunikacyjna ma duże znaczenie dla szeregu aspektów funkcjonowania powiatu wągrowieckiego i jego mieszkańców. Jest ważna ze względu na rozwój społeczny, dostępność do usług publicznych, dojazdy do pracy,

konkurencyjność gospodarki, dostępność miejsc ważnych dla ruchu turystycznego. Powiat Wągrowiecki prowadzi będzie działania modernizacyjne oraz związane z przebudową dróg powiatowych. Rozwijać będzie przy tym sieć dróg i ścieżek rowerowych, stanowiących coraz ważniejszy element sieci komunikacyjnej. Dążyć będzie do połączenia i rozwinięcia istniejących dróg w spójny i zintegrowany system, dostosowany do potrzeb mieszkańców oraz turystów. W tym celu powiat wągrowiecki realizować będzie również działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Powiat wspierać będzie podnoszenie jakości działalności powiatowych służb bezpieczeństwa, realizować będzie działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego. Odbywać się to będzie m. in. poprzez zakup i wymianę sprzętu powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych.

4.3.2. Cele operacyjne

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 3. przewiduje się realizację sześciu celów operacyjnych:

Cel operacyjny 3.1. Wsparcie podmiotów gospodarczych;

Cel operacyjny 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i budowanie partnerstwa na rzecz aktywności gospodarczej;

Cel operacyjny 3.3. Rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej;

Cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury technicznej;

Cel operacyjny 3.5. Wsparcie rozwoju turystyki opartej o lokalne zasoby;

Cel operacyjny 3.6. Promocja i budowanie wizerunku powiatu;

4.3.3. Kierunki działania

Wyróżnione cele operacyjne będą realizowane przez łącznie jedenaście kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 4).

Tabela 4. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 3

Kierunki działania	Cele operacyjne					
	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.
A. Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy						
B. Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi						
C. Zwiększenie dostępności do usług doradczych i wspierających przedsiębiorczość						
D. Wsparcie produkcji rolnej w tym wyrobów lokalnych						
E. Ochrona i rozwój walorów turystycznych, w tym dziedzictwa naturalnego i kulturowego powiatu						
F. Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)						
G. Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych						
H. Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu						
I. Rewitalizacja zabytków						
J. Rozwój sieci: wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej, energetycznej						
K. Współpraca z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego						

Źródło: opracowanie własne

5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

5.1. Rekomendacje wdrażania Strategii

Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 oraz strategii lokalnych gmin z terenu powiatu, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwoju, które realizowane są przez instytucje powiatowe. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w powiecie wągrowieckim. Dlatego też będzie wdrażana z zachowaniem następujących zasad, odwołujących się do zapisów wizji rozwoju powiatu wągrowieckiego, sformułowanej we wstępie dokumentu:

- ✓ **zasada integracji** – polega na uwzględnianiu w realizowanych działaniach trzech kluczowych rodzajów procesów: społecznego, gospodarczego i środowiskowego.
W wymiarze przestrzennym zasada integracji służyć będzie spójności wewnętrznej powiatu oraz budowaniu synergicznych relacji z jego gminami;
- ✓ **zasada otwartości** – oznacza realizację strategii przez wszystkie podmioty (Interesariuszy) chcące włączyć się aktywnie w proces osiągnięcia wyznaczonych celów.
Ponadto, uwzględniając specyfikę powiatu wągrowieckiego, w realizacji strategii będą stosowane dodatkowe dwie zasady:
- ✓ **zasada zrównoważonego rozwoju**, której stosowanie zapewni budowanie zamożności i wysokiej jakości życia mieszkańców powiatu, dbając jednocześnie o jakość środowiska przyrodniczego z myślą o przyszłych pokoleniach;
- ✓ **zasada trwałość**- kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem strategii będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Program Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki. Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, budowanie trwałych przewag konkurencyjnych powiatu wągrowieckiego. Opracowany został z myślą o integrowaniu i wspieraniu działań rozwojowych przez struktury organizacyjne Powiatu Wągrowieckiego. Strategia

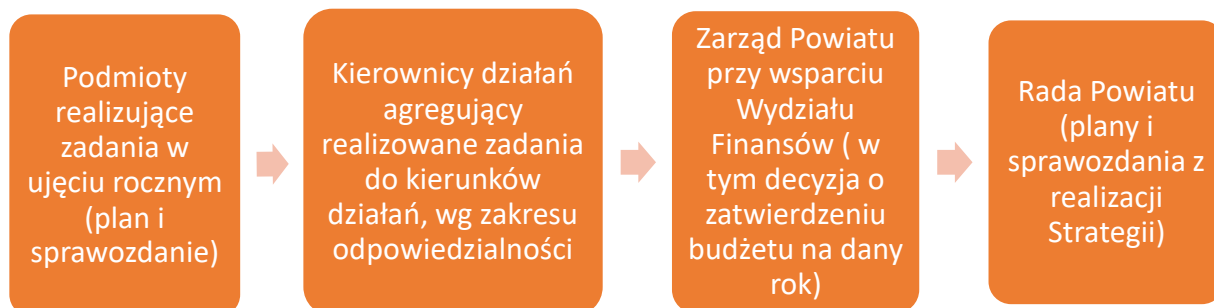
bazuje na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i środowiskowej. Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego” jest **system wdrażania i monitoringu**, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Powiatu Wągrowieckiego.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Powiatu Wągrowieckiego** – pełniąca strategiczny nadzór nad realizacją Strategii.
- **Zarząd Powiatu Wągrowieckiego** – zajmujący się wdrażaniem strategii na szczeblu strategicznym polegającym na podejmowaniu kluczowych decyzje dot. strategii.
- **Koordynator Strategii** (Kierownik Wydziału Rozwoju Inwestycji i Transportu Publicznego), zajmuje się zarządzaniem operacyjnym realizacji Strategii polegającym na: przygotowywaniu materiałów informacyjnych dla Zarządu, gromadzeniem dokumentacji związanej z pracami nad strategią oraz informacjami określającymi postęp w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania strategii (przygotowywane co rok).
- **Kierownicy działań**, tj. konkretny wydział lub jednostka, których zadaniem jest przedstawianie zbiorczych informacji Koordynatorowi Strategii o zrealizowanych kierunków działań - zadań, które wpisywać się będą w założenia strategii poprzez odniesienie do poszczególnych kierunków działań.
- **Podmioty realizujące poszczególne zadania** wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Koordynatora Strategicznego i Kierowników działań.

System realizacji Strategii, a więc również sprawozdawczości opiera się na rocznych cyklach. Strategia wytycza poziom szczegółowości oparty o kierunki działań. W ujęciu danego roku następować będzie w systemie planowania uszczegółowienie kierunków działań o zadania realizacyjne (czyli plan – budżet - sprawozdanie). System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności strategii. Aktualizacja strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych Powiatu Wągrowieckiego.

Rysunek 3. Schemat systemu planowania realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne

5.2. Monitoring i ewaluacja

W monitorowaniu strategii będą wykorzystane wskaźniki opisujące ogólną sytuację społeczno-gospodarcą powiatu wągrowieckiego. Do każdego celu strategicznego przypisany został co najmniej jeden wskaźnik pochodzący z zasobów statystyki publicznej (Tabela 5). Wskaźniki dobrano, kierując się następującymi zasadami:

- wskaźniki właściwie oddają charakter danego procesu czy zjawiska i pozwalają dostarczyć właściwych miar dla oceny stopnia poprawy konkretnego aspektu,
- wskaźniki są łatwe do zarządzania (pozyskania, przetworzenia, zinterpretowania i zaprezentowania publicznie),
- wskaźniki mają charakter mierzalny i są możliwie maksymalnie konkretne.

Tabela 5. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie na zadania statutowe z budżetu Powiatu Wągrowieckiego	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców powiatu wągrowieckiego	liczba	Dane powiatowe	20	wzrost
Saldo migracji osób młodych w wieku 15-39 lat na 1000 mieszkańców	Poprawa perspektyw jakości życia na terenie powiatu wągrowieckiego	wskaźnik	MRL	-0,42	spadek
Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Środki finansowe przeznaczone co roku na ochronę środowiska zaplanowane w budżecie powiatu wągrowieckiego	Poprawa atrakcyjności przyrodniczej powiatu wągrowieckiego	tys. zł	Dane powiatowe	126	wzrost
Liczba dni w roku charakteryzujących się dobrą jakością powietrza w powiecie	Poprawa jakości powietrza w powiecie wągrowieckim	dni	Dane powiatowe	283	wzrost
Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	Poprawa infrastruktury biznesowej	sztuka	GUS	810	wzrost
Liczba instytucji otoczenia biznesu na 10.000 podmiotów gospodarki narodowej	Poprawa infrastruktury biznesowej	sztuka	GUS	592,7	wzrost
Środki finansowe przeznaczone na inwestycje powiatu wągrowieckiego	Poprawa perspektyw jakości życia na terenie powiatu wągrowieckiego	mln zł	Budżet powiatu	21,9	wzrost
Długość zrealizowanych inwestycji drogowych w powiecie wągrowieckim	Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu wągrowieckiego	km	Powiatowy Zarząd Dróg	0,976	wzrost

Źródło: opracowanie własne

5.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

Głównym źródłem finansowania Strategii będą:

- Budżet Powiatu Wągrowieckiego,
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW),
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) na lata 2021-2027,
- Fundusze Norweskie i EOG,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich 2018-2030,
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030,
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Rządowy Funduszu Inwestycji Lokalnych,
- Programy krajowe Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Środki partnerów współrealizujących projekty,
- Inne środki pozyskiwane w przypadku kwalifikowalności wydatków realizowanych projektów. Najważniejszym źródłem finansowania realizowanych działań jest budżet Powiatu Wągrowieckiego. Podstawą planowania finansów powiatu w długim horyzoncie jest Wieloletnia Prognoza Finansowa, natomiast wydatki w danym roku finansowane są z uchwalanego corocznie budżetu. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową całkowity szacowany potencjał finansowy w okresie 2023-2030, to około 37,3 mln zł, z czego niespełna 20,9mln zł, to kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (Tabela 6).

Tabela 6. Ramy finansowe Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wartości skumulowane 2023-2030
Nadwyżka operacyjna netto	PLN	37 325 834,36
Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	PLN	20 986 120,55
Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	PLN	8 658 243,04

6. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku powinna być spójna z ponadlokalną strategią rozwoju jaką jest, strategia rozwoju województwa oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Poniżej zamieszczono wyniki analizy spójności Strategii Rozwoju powiatu wągrowieckiego z istniejącymi strategiami wyższego rzędu. Ze względu na celowość różny stopień szczegółowości dokumentów, w przypadku strategii powiatu wągrowieckiego analizowana jest spójność celów strategicznych z celami operacyjnymi pozostałych strategii.

6.1. Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk regionalnych

Program Rozwoju pn. „Strategia rozwoju powiatu wągrowieckiego do 2030 roku” bardzo dobrze wpisuje się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego (Tabela 7). Powiat wągrowiecki, poprzez realizację własnych celów strategicznych, może przyczynić się do osiągnięcia w szczególności celu strategicznego pierwszego SWW tj. wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.

Tabela 7. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Cele rozwoju strategii Powiatu Wągrowieckiego (cele strategiczne)		
	Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów
Cele strategiczne i cele operacyjne			
WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW			
1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu			
1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia			
1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału na rynku pracy			
ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH REGIONU			
2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie			
2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom			
2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu			
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI			
3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa			
3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski			
3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej			
WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM			
4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług			
4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030

6.2. Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk krajowych

Strategia powiatu wpisuje się również w realizację Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) (Tabela 8). Wszystkie cele zakładane w KSRR mogą być realizowane przez co najmniej jeden cel Strategii rozwoju powiatu (w największym stopniu spójność może być osiągnięta w działaniach ukierunkowanych na cel pierwszy KSRR).

Tabela 8. Cele Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku a cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego Cele szczegółowe	Cele rozwoju strategii Powiatu Wągrowieckiego (cele strategiczne)		
	Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym			
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			
Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk kierunkowanych terytorialnie			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego

7. OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA STRATEGII

Proces tworzenia Strategii obejmował następujące działania:

1. W grudniu 2022 r. został opracowany raport diagnostyczny stanowiący załącznik do Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2023-2030 pn. „Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu wągrowieckiego”. Niniejszy raport stanowi ocenę sytuacji powiatu w oparciu o:
 - ✓ badania mieszkańców powiatu przeprowadzone na przełomie czerwca i lipca 2022 roku. łącznie grupa badawcza liczyła 313 osób (170 k i 143 m).
 - ✓ badania młodzieży przeprowadzono na przełomie maja i czerwca 2022 roku na grupie 336 absolwentów ostatnich szkół ponadpodstawowych (173 k i 163 m).
 - ✓ badanie Liderów przeprowadzono na grupie 17 respondentów (10 k i 7 m) na przełomie maja i czerwca 2022 roku.
2. W dniu 03.03.2022 r. Rada Powiatu Wągrowieckiego podjęła uchwałę (nr 737/2022) w sprawie przystąpieniu do opracowania Programu rozwoju pn. „Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”, powołania Zespołu oraz określenie trybu i harmonogramu prac nad Programem rozwoju.
3. W okresie sierpień – grudzień 2022 roku przeprowadzono szereg działań pozwalających przygotować projekt Programu rozwoju, w tym m.in.:
 - ✓ odbyły się dwa spotkania z Interesariuszami na temat wizji rozwoju i oczekiwanych kierunków działań,
 - ✓ w październiku i listopadzie przeprowadzono spotkania konsultacyjne Zespołu ds. opracowania Strategii z Ekspertem zewnętrznym w sprawie precyzowania celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań,
 - ✓ przeprowadzono łącznie dwa warsztaty, w których uczestniczyli mieszkańcy, przedstawiciele organizacji i instytucji lokalnych oraz pracownicy administracji lokalnej,
 - ✓ przygotowano projekt strategii.
4. W styczniu 2023 roku projekt Strategii w formie elektronicznej przesłano do wstępnej konsultacji wszystkim kierownikom jednostek oraz kierownikom wydziałów Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.
5. W lutym 2023 roku przeprowadzono spotkanie z przedstawicielami Zespołu ds. opracowania Strategii na temat wstępnego projektu Strategii.

W trakcie spotkania podzielono się głównymi uwagami o charakterze kluczowym (strategicznym), przekazano również drobne uwagi dotyczące fragmentów projektu dokumentu.

6. Od lutego 2023 roku rozpoczęto proces konsultacji społecznych oraz wszczęto procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Całość prac nad Strategią była wspierana przez eksperta zewnętrznego Annę Żabińską-Pioterek.

8. SPISY

Tabela 1. Analiza SWOT.....	14
Tabela 2. Powiazanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 1	22
Tabela 3. Powiazanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 2	24
Tabela 4. Powiazanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 3	27
Tabela 5. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych	31
Tabela 6. Ramy finansowe Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku Wągrowieckiego do 2030 roku	33
Tabela 7. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku.....	35
Tabela 8. Cele Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku a cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.....	36
Rysunek 1. Wizja powiatu wągrowieckiego	17
Rysunek 2. Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego	18
Rysunek 3. Schemat systemu planowania realizacji Strategii.....	30